

ОКРЕМІ ЗАУВАЖЕННЯ ДО ВИВЧЕННЯ

Макроекономічна теорія розглядається в будь-якому підручнику з економічної теорії, оскільки є складовою частиною останньої. Але слід враховувати той факт, що рівень викладення в таких підручниках буде початковий (introductory). В спеціалізованих підручниках (саме з макроекономіки) наведені проміжні (intermediate) і поглиблені (advanced) курси.

Протягом вивчення дисципліни бажано познайомитися з абсолютною більшістю підручників, щоб обрати обмежене коло “своїх”, визначивши свої уподобання й потребу досягти певного рівня. Даний навчальний посібник має передусім виконувати функцію порадирика.

Незважаючи на наявність різноманітних економічних позначень (в тому числі українською мовою), краще дотримуватися загальновизнаної англійської символіки. Абсолютна більшість основної економічної літератури в наш час друкується англійською.¹ Таким чином, знайомство з англійськими позначеннями, як і знання мови взагалі, є потребою часу.

За останні роки з’явилося чимало нових підручників, тому навести всі навряд чи можливо. В даному переліку перевага надається найбільш відомим, які закріпилися на ринку навчальних видань, та тим, які перевидавалися. Тож вивчати курс макроекономіки пропонується за такими підручниками.

I. Підручники з економічної теорії

1. Економічна теорія: У 2 кн. Кн. 1. Макроекономіка: Навчальний посібник / За ред. З.Г.Ватаманюка та С.М.Панчишина. – К.: Заповіт, 1997.

Стисле та змістовне викладення більшості тем макроекономіки. Враховані особливості перехідної економіки України.

2. Камаев В.Д. и др. Экономическая теория: Учебник. – М.: Гуманит. изд. центр “ВЛАДОС”, 1998.

Доволі глибоке викладення економічної теорії. В підручнику міститься додатковий матеріал з окремих тем макроекономіки. Перелік літератури з коментарем до кожної теми.

---

¹ Пригадайте зауваження П.Семюелсона про праці М.Алле – “якби перші праці Алле були написані англійською, розвиток економічної теорії пішов би в іншому напрямку”.

3. Курс экономической теории: Учебное пособие / Под ред. М.Н.Чепурина, Е.А.Киселевой. – Киров: АСА, 1995. (Або пізніші видання).

Підручник, вже знайомий студентам з курсу політекономії, бажано використовувати і в курсі макроекономіки. Кожне наступне видання значно доповнене та перероблене. Особливої уваги заслуговують теми “Інфляція”, “Фіскальна політика”, “Платіжний баланс та обмінний курс” та інші.

4. Макконнелл К., Брю С. Экономикс. – Т. 1. (Або окреме видання першої частини – макроекономіки).

Відомий підручник, що значно випереджає інші за часткою ринку підручників з економікс в США. Кожне наступне видання суттєво перероблене з огляду на актуальні проблеми сучасної економіки (Самі автори користуються комп’ютерними аналогіями, попереджаючи, що це версія, тобто видання, 14.0, а не 13.1 або 13.2).

5. Меньшиков С.М. Новая экономика. Основы экономических знаний: Учебное пособие. – М.: Международные отношения, 1999.

Розділ з макроекономіки написаний, на відміну від західних підручників, з врахуванням досвіду перехідної економіки.

6. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика. – М.: Дело, 1993.

Хрестоматійне викладення більшості тем макроекономічної теорії. Початкове знайомство з основами макроекономіки.

7. Хейне П. Экономический образ мышления. – М.: Дело, 1991.

Підручник витримав п’ять видань в США, є одним з найбільш популярних підручників з економічної теорії, містить і макроекономічні теми. Питання, які важко зрозуміти з серйозних підручників, легко можуть бути засвоєні після знайомства з книгою П.Хейне.

8. Экономика: Учебник / Под ред. А.С.Булатова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательство “БЕК”, 1997.

Окрім традиційних тем макроекономіки, докладно розглянуті державне регулювання економіки та макроекономічна стабілізація в перехідній економіці.

9. Экономическая теория / Под ред. А.И.Добрынина, Л.С.Тарасевича: Учебник для вузов. – СПб.: Изд-во СПбГУЭФ; Изд-во “Питер Пабблишинг”, 1997.

Доволі глибоке викладення основних тем, не переобтяжене математичним апаратом.

II. Підручники з макроекономіки (основний курс)

10. Агапова Т.А., Серегина С.Ф. Макроэкономика: Учебник / Под общей редакцией А.В.Сидоровича. – М.: Изд-во “ДИС”, 1997.

Підручник, що входить до числа найкращих підручників Московського державного університету ім. М.В.Ломоносова. Систематизоване викладення макроекономічної теорії, приклади розв’язання задач. Універсальність підручника забезпечує можливість знайти відповіді практично на будь-які питання.

11. Базилович В.Д., Баластрик Л.О. Макроэкономика: Опорный конспект лекций. – К.: Четверта хвиля, 1997.

У формі структурно-логічних схем розкриті основні проблеми макроекономіки і економічної політики. Зміст підручника охоплює всі основні теми курсу. Структурно-логічні схеми дозволяють зробити це достатньо наочно.

12. Бункина М.К., Семенов В.А. Макроэкономика (основы экономической политики). – М.: АО “ДИС”, 1996.

Один з перших російських підручників з макроекономіки. Містить основи ринкової економіки, розповіді про вчених, фрагменти першоджерел. Окремо аналізується національна економіка.

13. Долан Э., Линдсей Д. Макроэкономика. – СПб.: Литера плюс, 1994.

Метою авторів було викласти макроекономічну теорію без складного математичного апарату з наголосом на якісних характеристиках макроекономічних процесів. Багато прикладів з економічної історії США.

14. Луссе А. Макроэкономика: ключевые вопросы: Учебное пособие. – СПб.: Питер, 1999.

Доволі цікаве викладення макроекономіки, дещо незвична побудова – макроекономічна статика, динаміка та політика.

15. Макроэкономика / Под ред. Е.Б.Яковлевой. – СПб.: Поиск, 1997.

Грунтовний підручник з макроекономіки. Дуже логічна побудова викладення теорії, хоча структура дещо відмінна від загальноприйнятої. Особливо доцільне вивчення за ним окремих тем (наприклад, “Макроекономічна рівновага,” “Основні моделі макроекономічної політики” та ін.).

16. Матвеева Т.Ю. Введение в макроэкономику: Учебное пособие. – М.: ГУ ВШЭ, 2002.

Хоча цей підручник адресований тим, хто вивчає макроекономіку на початковому рівні (в тому числі абітурієнтам), теорія в ньому викладена напрочуд повно (окрім кейнсіанської теорії) та доступно. Значний за обсягом практикум.

17. Мікроекономіка і макроекономіка: Підруч. для студентів екон. спец. закл. освіти: У 2 ч. / За заг. ред. С.Будаговської. – К.: Основи, 2001.

Оригінальний підручник, створений викладачами НаУКМА, вдало поєднує світові традиції викладення економічної теорії з особливостями сучасної української економіки. Достатньо високий рівень. Для серйозних та допитливих студентів.

18. Панчишин С. Макроекономіка. – К.: Либідь, 2001.

Підручник вигідно виділяється з числа подібних повнотою, докладним викладенням макроекономічної теорії, наближенням до стандартів західних посібників.

19. Рыночная экономика: Ученик: В 3 т. Т. 1. Теория рыночной экономики. Часть 2. Максимова В.Ф., Шишов А.Л. Макроекономика. – М.: СОМИНТЭК, 1992.

Один з перших російських підручників з макроекономіки. Незважаючи на те, що випущений ще в 1992 р., залишається кращим за багато інших, що були написані пізніше. Окремі теми розглянуті виключно докладно – “Теорія загальної рівноваги”, “Теорії споживчого попиту” та деякі інші.

20. Семюелсон П., Нордгауз В. Макроекономіка. – К.: Основи, 1995.

Класичний (перший) підручник з макроекономіки, що витримав багато видань. Перше видання датується 1948 роком. Особливістю викладення макроекономічної теорії в ньому є “полегшений, майже розмовний стиль”. Рекомендується студентам, які засинають над іншими підручниками.

21. Савченко А.Г., Пухтасевич Г.О., Тітьонко О.М. Макроекономіка. – К.: Либідь, 1999.

Стисле, але змістовне викладення основних тем макроекономіки. Особливо корисний для тих, хто обмежений в часі та більш за все цінує лаконічність.

22. Соболев В.М. Макроекономика: Учебное пособие. – Харьков, НВФ “Студцентр”, 1997.

У посібнику висвітлюється більшість тем традиційної макроекономіки. Крім цього, робиться наголос на проблемах макроекономічної

стабілізації в Україні. Як і попередній, цінується студентами, що перебувають в цейтноті.

23. Schiller B. The Macroeconomy Today. Fourth Edition. – New York, 1989.

Для студентів, які бажають одночасно з оволодінням основами макроекономічної теорії удосконалити свою англійську, корисним буде знайомство з підручником з макроекономіки, яким користуються американські студенти.

III. Підручники з макроекономіки (поглиблений курс)

24. Бурда М., Виплош Ч. Макроэкономика. Европейский текст. – 2-е изд. – СПб.: Судостроение, 1998.

Підручник заслуговує на увагу завдяки значному обсягу викладеного матеріалу, цікавій подачі та прикладам макроекономічної політики європейських країн.

25. Гайгер, Линвуд Т. Макроэкономическая теория и переходная экономика. – М.: Инфра-М, 1996.

Підручник для магістерських відділів вищих навчальних закладів. Може бути використаний для поглибленого вивчення дисципліни.

26. Гальперин В.М., Гребенников П.И., Леусский А.И., Тарасович Л.С. Макроэкономика: Учебник. – 2-е изд. – СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 1997.

Виключно глибоке викладення макроекономічної теорії. Адресований, в першу чергу, студентам магістеріуму, хоча певні питання можуть розглядатися й студентами бакалаврської програми.

27. Дорнбуш Р., Фишер С. Макроэкономика. – М.: Изд. МГУ; Инфра-М, 1997.

Достатньо відомий підручник. Адресується в першу чергу відмінникам. Робота з ним передбачає попереднє засвоєння основних положень макроекономіки.

28. Мэнкью Н.Г. Макроэкономика. – М.: Изд-во МГУ, 1994.

Спеціалізований підручник з макроекономіки для поглибленого вивчення курсу. Дещо незвичний підхід до структури викладення курсу – окремо розглядається економіка в довгостроковому і короткостроковому періодах та мікроекономічні основи макроекономіки.

29. Манків Г.Н. Макроэкономика. – К.: Основи, 2000.

Той сам підручник, виданий для України, переклад останнього четвертого видання. На відміну від російського перекладу, доробле-

ний і доповнений новим матеріалом. Це разом з перевагами попередніх видань робить його одним з найвдаліших і найсучасніших підручників з макроекономіки. Студентам, що мають на меті поглиблено вивчати макроекономіку, є сенс звернутися перш за все до розділів, що присвячені економічному зростанню, а також макроекономічній стабілізаційній політиці.

30. Радіонова І.Ф. Макроекономіка та економічна політика: Підручник. – К.: Таксон, 1996.

Підручник розрахований на студентів, що отримали початкову економічну підготовку. Докладно розглянуті макроекономічні моделі (рівноваги, економічного зростання). Аналізується економічна ситуація в Україні.

31. Райхлин Э. Основы экономической теории. Макроэкономическая теория валового внутреннего продукта (кейнсианский подход). – М.: Наука, 1997.

Книгу можна використовувати як навчальний посібник. Відрізняється змістовністю, ґрунтовністю, складним математичним апаратом. Розглянуті особливості застосування макроекономічних принципів та категорій до тоталітарного державного, авторитарного державного та авторитарно змішаного капіталізму.

32. Сакс Дж., Ларрен Ф. Макроэкономика. Глобальный подход. – М.: Дело, 1996.

За словами авторів, перша книга з макроекономіки, в якій головна увага приділяється питанням світової економіки та інтернаціональним аспектам макроекономічної теорії. Використаний практичний досвід обох авторів – вдало продемонстроване застосування макроекономічної теорії урядами деяких країн Латинської Америки та Східної Європи.

33. Селищев А.С. Макроэкономика. – СПб.: Питер, 2001.

Повний курс макроекономіки, адресований “доброму студенту”. Особливістю даного підручника є ілюстрація великою кількістю віршів.

34. Туманова Е.А., Шагас Н.Л. Макроэкономика. Элементы продвинутого подхода: Учебник. – М.: Инфра-М, 2004.

Підручник призначений для магістрів економічних факультетів. Структура дещо незвична: обговорюються проблеми, що актуальні передусім для сучасної російської економіки, – наслідки лібералізації зовнішньої торгівлі, вплив державного боргу на економічний розви-

ток, причини та наслідки інфляції, ділові цикли. Складний математичний апарат.

IV. Інші підручники

35. Гальчинський А.С. Теорія грошей: Навч. посібник. – К., 1996.

Окремі теми макроекономіки, які пов'язані з ринком грошей і грошово–кредитною політикою, бажано розглядати за цим посібником. Використовуватися він повинен і в майбутньому.

36. Долан Э.Дж., Кэмпбелл К.Д. Деньги, банковское дело и денежно–кредитная политика. – СПб., 1994.

Виходячи з назви, цю фундаментальну працю доцільно використовувати в темі “Гроші, кредитна система, грошово–кредитна політика”.

37. Киреев А. Международная экономика: В 2 ч. Ч. II. Международная макроэкономика. – М.: Международные отношения, 2000.

Підручник, що стане в пригоді при вивченні “Міжнародної економіки”, але може бути рекомендований для кращого засвоєння теми “Зовнішньоекономічна рівновага” (платіжний баланс, валютний курс). Крім цього, можна використовувати, розглядаючи кейнсіанську модель, модель IS-LM.

38. Мишкін Фр. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків. – К., 1998.

Фундаментальне викладення питань, що входять до теми “Гроші, кредитна система та механізм грошово–кредитної політики”.

39. Теория переходной экономики: Учебное пособие. Т. 2 / Под ред. Е.В.Красниковой. – М., 1998.

Теоретичні проблеми макроекономіки розглядаються з точки зору перехідної економіки.

Крім наведених підручників, бажано використовувати періодичні видання, оскільки вони найкраще ілюструють перманентно рухливе й мінливе макроекономічне середовище (“Урядовий кур’єр”, “Економіка України”, “Статистика України”, “Вісник НБУ”, “Бюлетень НБУ”, “Бізнес” та інші). Корисно робити власні спроби аналізувати українську статистику з метою довести або, навпаки, спростувати окремі положення макроекономічної теорії. Окрім статистичних збірок і бюлетенів (“Національні рахунки України”, “Україна у цифрах”, “Статистичний щорічник України” та інших), слід використовувати мережу Internet:

- <http://www.rada.kiev.ua/> – Верховна Рада України.
- <http://www.bank.gov.ua/> – Національний банк України.
- <http://www.me.kmu.gov.ua/> – Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України.
- <http://www.minfin.gov.ua/> – Міністерство фінансів України.
- <http://www.sta.gov.ua/> – Державна податкова адміністрація.
- <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Державний комітет статистики.
- <http://www.bc.rql.kiev.ua/> – Діловий центр України.
- <http://www.worldbank.org/> – Світовий банк.
- <http://www.imf.org/> – Міжнародний валютний фонд.
- <http://www.wto.org/> – Світова організація торгівлі.
- <http://www.oecd.org/> – Організація з економічного співробітництва і розвитку.
- <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat> – Статистична служба ЄС.
- <http://www.nber.org/> – Національне бюро економічних досліджень (США).
- <http://www.imf.org/> – Міжнародний інститут порівняльного аналізу.
- <http://www.ier.kiev.ua/> – Інститут економічних досліджень і політичних консультацій.
- <http://www.case-ukraine.kiev.ua/> – Центр соціально-економічних досліджень (CASE).
- <http://www.icps.kiev.ua/> – Міжнародний центр перспективних досліджень.